

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертацію Кравченко Катерини Геннадіївни
«Підвищення фізичного стану здобувачів вищої освіти з послабленим
здоров'ям в умовах дистанційної форми навчання»
подану на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності
017 Фізична культура і спорт

Актуальність. Представлена до захисту робота є цілісним системним дослідженням. Аргументація дисертантом актуальності й доцільності розробки теми «Підвищення фізичного стану здобувачів вищої освіти з послабленим здоров'ям в умовах дистанційної форми навчання» є вичерпною.

Ступінь обґрунтування наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовані у дисертації. Дослідження ґрунтується на достатньому за обсягом матеріалі з використанням високоінформативних методів дослідження. Достовірність отриманих у дисертації результатів забезпечена методологічним та методичним підходами. Відповідність вибірки критеріям репрезентативності, висока інформативність використаних методів дослідження та адекватність статистичного аналізу дозволяють вважати результати дослідження, наукові положення, висновки і практичні рекомендації достовірними та науково обґрунтованими.

Вірогідність отриманих наукових результатів підтверджена на практиці. Наведені у роботі таблиці та рисунки переконливі. Висновки конкретні і повністю підтверджуються результатами дослідження. Висловлені у роботі наукові положення та рекомендації науково обґрунтовані.

Зв'язок роботи з науковими планами та темами. Дисертаційну роботу виконано згідно зі «Зведеним планом НДР Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту на 2021-2025 рр.» Міністерства освіти і науки України за темою «Наукове обґрунтування оздоровчо-рекреаційних технологій у фізичному вихованні різних груп населення» № державної реєстрації 0121U108320.

Наукова новизна результатів, одержаних дисертантом у процесі дослідження.

- *вперше* науково обґрунтовано структуру та зміст інноваційної моделі організації фізичного виховання студентів з послабленим здоров'ям в умовах дистанційної форми навчання, яка включає в себе наступні складові: мету, завдання, принципи, етапи, форми організації занять, засоби фізичного виховання оздоровчої спрямованості, форми медико-педагогічного контролю;

- *вперше* визначено організаційно-методичні умови організації фізичного виховання студентів з послабленим здоров'ям в умовах дистанційної форми навчання: організаційні – впровадження платформи «SMART-SKILLS» в навчальний процес під час дистанційної форми навчання з фізичного виховання, регулярність проведення занять, доступність, особливості підбору комплексів вправ; соціально-педагогічні – врахування особливостей стану здоров'я; методичні – навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, особливості використання методів навчання; моніторинг динаміки рівня фізичного стану здобувачів вищої освіти.

- *вперше* експериментально доведено позитивний вплив інноваційної моделі організації фізичного виховання на фізичний стан студентів з послабленим здоров'ям в умовах дистанційної форми навчання;

- *додовнено дані* щодо особливостей мотивації, фізичного та психічного стану студентів з послабленим здоров'ям;

- *додовнено наукові дані* щодо застосування інформаційних комп'ютерних технологій в процесі фізичного виховання студентів з послабленим здоров'ям в умовах дистанційної форми навчання.

Набули подальшого розвитку результати наукових досліджень щодо напрямів оптимізації процесу фізичного виховання студентів з послабленим здоров'ям в умовах дистанційної форми навчання, перспективи використання

інноваційної моделі організації фізичного виховання для покращення фізичного стану студентів.

Оцінка структури, змісту та оформлення дисертації.

У вступі відображено актуальність досліджуваної проблеми, сформульовано об'єкт, предмет, мету дослідження – науково обґрунтувати інноваційну модель організації фізичного виховання студентів з послабленим здоров'ям в умовах дистанційної форми навчання для підвищення фізичного стану, завдання як структурні елементи дослідження. Дисертантці вдалося і оптимально визначити стратегію наукового пошуку і забезпечити його максимально повну реалізацію.

У першому розділі «Сучасні підходи щодо підвищення фізичного стану здобувачів вищої освіти з послабленим здоров'ям в умовах дистанційної форми навчання в процесі фізичного виховання» дисертанткою проведено ретельний аналіз наукової літератури щодо фізичного виховання осіб, які зараховуються до спеціальної медичної групи з фізичного виховання. Катерина Геннадіївна звертає увагу на те, що існуючі механізми впливу на студентів з метою підтримання і збереження здоров'я, залучення їх до систематичних занять фізкультурно-оздоровчою діяльністю особливо в умовах дистанційної форми навчання потребують більш поглибленого вивчення та вдосконалення.

Авторка зазначає, що існуюча законодавча та нормативно-правова база з організації освітнього процесу у закладах вищої освіти не містить чітких положень, які б врегульовували процес організації занять з «Фізичного виховання» в умовах дистанційного навчання студентів з послабленим здоров'ям. Отже, проблема підвищення рівня фізичного стану студентів даної категорії є актуальною, як при очній так і при дистанційній формі навчання. Детальний аналіз наукової літератури став підґрунтям для обґрунтування та розроблення авторської моделі організації фізичного виховання студентів з послабленим здоров'ям в умовах дистанційної форми навчання.

У другому розділі «Методи й організація дослідження» дисертантка навела методи досліджень, які є валідними. Об'єм досліджень та сучасні методи досліджень дозволяють підтвердити достовірність отриманих результатів.

У констатувальному експерименті взяли участь 112 студентів: 64 юнаки та 48 дівчат I курсу, які за станом здоров'я зараховані до спеціальної медичної групи та студентів, звільнених від практичних занять з фізичного виховання. Окремо проводилось анкетування 1592 студентів I курсу, щодо визначення їх мотивації до занять фізичним вихованням.

Методи статистичного аналізу, які були використані в роботі, адекватні. Обчислення виконувались на персональному комп'ютері при використанні пакету ліцензійних прикладних програм STATISTICA 7.0, а також програми для роботи з електронними таблицями EXCEL-2021.

Оцінку відмінностей між вибірками у випадку ненормального розподілу показників проводилась за непараметричним критерієм Шапіро-Віллка.

Третій розділ «Особливості фізичного стану здобувачів вищої освіти з послабленим здоров'ям» присвячено результатам констатувального етапу експерименту.

Дисертанткою з'ясовано особливості ставлення до занять фізичним вихованням 1592 здобувачів I курсу (окремо юнаків та дівчат). Досліджено функціональний стан серцево-судинної і дихальної систем. На підставі результатів дослідження адаптаційного потенціалу, де середні значення у юнаків склали $2,32 \pm 0,33$ у.о., у дівчат – $2,20 \pm 0,25$ у.о. виявлено, що обстежений контингент студентів відповідали II групі здоров'я, що свідчить про напруження механізмів адаптації.

Отримані дані фізичного стану студентів з послабленим здоров'ям у ході констатувального експерименту, свідчать про необхідність вдосконалення навчально-виховного процесу з фізичного виховання, особливо в умовах дистанційної форми навчання з метою покращення

фізичного стану за рахунок впровадження сучасної інноваційної моделі організації фізичного виховання студентів з послабленим здоров'ям в умовах дистанційної форми навчання.

Результати обстеження здобувачів з послабленим здоров'ям стали основою для розробки авторської моделі організації фізичного виховання студентів з послабленим здоров'ям в умовах дистанційної форми навчання.

У четвертому розділі «Розробка та експериментальна перевірка ефективності інноваційної моделі організації фізичного виховання студентів з послабленим здоров'ям в умовах дистанційної форми навчання» обґрунтовано, розроблено та визначено ефективність авторської інноваційної моделі організації фізичного виховання студентів з послабленим здоров'ям в умовах дистанційної форми навчання.

Дисертанткою використано вебплатформу «SMART-SKILLS» у режимі дистанційного навчання. Авторська інноваційна модель організації фізичного виховання студентів з послабленим здоров'ям в умовах дистанційної форми навчання включає в себе: мету, завдання, принципи, етапи, форми організації занять, засоби фізичного виховання оздоровчої спрямованості, форми медико-педагогічного контролю.

Вебплатформа «SMART-SKILLS» складається з п'яти основних розділів: «діагностика», «освітній компонент», «практичні рекомендації», «тренування» та «профіль» і дозволяє опановувати теоретичні і практичні засади фізичного виховання в умовах дистанційної форми навчання. Важливою є можливість її використання для самостійних фізкультурно-оздоровчих занять студентів.

Результати формувального експерименту свідчать про позитивний вплив на фізичний стан студентів з послабленим здоров'ям інноваційної моделі організації фізичного виховання.

Дисертанткою встановлено статистично достовірне поліпшення функціонального стану серцево-судинної і дихальної систем. Визначено статистично і достовірне зменшення показника адаптаційного потенціалу у

дівчат на $0,09 \pm 0,07$ у.о., у юнаків – на $0,13 \pm 0,10$ у.о. ($p < 0,05$); показник рівня фізичного стану у дівчат зріс на $0,41$ у.о., у юнаків – на $0,55$ у.о. ($p < 0,05$).

Серед учасників дослідження як у дівчат, так і у юнаків зменшилась кількість осіб, які взагалі не займаються фізичними вправами з $12,50\%$ до $1,56\%$.

Результати формуючого експерименту дозволяють зробити висновок, що запропонована авторська інноваційна модель організації фізичного виховання студентів з послабленим здоров'ям в умовах дистанційної форми навчання є ефективною при використанні у навчальному процесі.

У п'ятому розділі «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» представлені підсумки дисертаційної роботи. Аналіз отриманих статистичних даних переконливо засвідчує переваги розробленої моделі за всіма досліджуваними показниками обстежених здобувачів.

Висновки. Завершальною частиною роботи є висновки, в яких у стислій формі подані основні наукові та практичні результати, отримані у процесі дослідження. Висновки відповідають завданням дослідження та свідчать про досягнення поставленої мети.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційної роботи представлено на засіданні Круглого столу «Розширення спортивних горизонтів» (Львів, 2021); Міжнародній науково-практичній конференції «Наука, освіта, технології та суспільство: нові дослідження і перспективи» (Полтава, 2022); Міжнародній науково-практичній конференції «Основні напрямки розвитку фізичної культури, спорту, фізичної терапії та ерготерапії» (Дніпро, 2022, 2023); Регіональній науково-методичній конференції молодих вчених «Молоді науковці–спорту Придніпров'я» (Дніпро, 2023).

Публікації. Основні положення дисертаційної роботи викладено в 7 наукових працях: 6 статей – у наукових фахових виданнях України та 1 публікація апробаційного характеру, що відображають наукові результати дисертації.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається із вступу, п'яти розділів, висновків, практичних рекомендацій та додатків. Список використаних джерел налічує 221 найменування. Загальний обсяг роботи становить 287 сторінок. У тексті містяться 32 таблиці та 63 рисунки.

Відомості про дотримання академічної доброчесності. У тексті дисертації та наукових публікаціях **Кравченко К.Г.** відсутні порушення академічної доброчесності.

Практична значущість отриманих результатів полягає у розробці та впровадженні в навчально-виховний процес інноваційної моделі організації фізичного виховання студентів з послабленим здоров'ям в умовах дистанційної форми навчання з використанням вебплатформи «SMART-SKILLS», що сприяє підвищенню фізичного стану студентів з послабленим здоров'ям.

Основні положення та результати дослідження дисертаційної роботи впроваджено в освітній процес Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту, Запорізького національного університету, Університету Григорія Сковороди в Переяславі, Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка. Впровадження підтверджено відповідними актами.

Позитивно оцінюючи в цілому рівні наукової новизни, теоретичного і практичного значення дослідження, необхідно зробити деякі зауваження.

1. Висновки до розділів збільшені.
2. В авторській моделі недостатньо висвітлені питання поточного контролю показників здобувачів.

Наведені зауваження не мають принципового значення та не знижують рівень наукових, методичних і практичних здобутків здобувача.

Загальний висновок

Аналіз дисертації та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дисертація **Кравченко К.Г. «Підвищення фізичного стану здобувачів вищої освіти з послабленим здоров'ям в умовах дистанційної форми навчання»** подана на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт, є цілісним і завершеним науковим дослідженням, що містить нове рішення актуальної наукової задачі, самостійно виконаною науковою працею, що має вагомим теоретичне і прикладне значення, заслуговує позитивної оцінки, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019), вимогам освітньо-наукової програми, яку завершила здобувачка і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор **Кравченко К.Г.** заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

д.фіз.вих. професор,

Перший проректор з науково-педагогічної роботи

Придніпровської державної академії

фізичної культури і спорту

Сергій АФАНАСЬЄВ